

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Egy évre 2 korona 50 fillér. fél évre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Harris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

Gazdasági szakoktatás.

A múlt hó folyamán, Scossa Dezső kir. tanfelügyelő kezdeményezésére, közte és a városi előjáróság között tárgyalások folytak a gazdasági szakoktatásnak Szentesen miként leendő rendezése tárgyában.

A tárgyalásokat az vezette be, hogy a kormány néhány új gazdasági ismétlőiskola létesítését célozza, melyek felállításának feltételie tudvalevően az, hogy az illető város vagy község húsz kat. hold földet bocsát, belterülete közelében, az intézet rendelkezésére, felépíti és felszereli az iskolát, mely ha így készen áll, a szaktanítót a miniszter nevezi ki hozzá és ő is fizeti tárcaja terhére.

A tanfelügyelő első sorban Szentest hívta fel, hogy nem volna-e hajlandó azokra a teljesítményekre, melyek egy ilyen gazd. ismétlőiskola felállítását lehetővé tennék és miután a gazdasági szakoktatásnak valami módon való rendezése tényleg nagyon kívánatos volna, a lefolytatott tárgyalás arra az eredményre vezetett, hogy a Bartha-féle alapítvány felhasználásával igenis meglehet és meg kell csinálni az iskolát, a tanács tehát ilyen irányú javaslatl fog előreláthatóan a közgyűléshez jönni.

A Bartha-féle alapítvány kamatának a kérdéses célra mi módon és milyen mértékben való felhasználásával létesüljön az a gazdasági ismétlőiskola: ezt részletesen megirtuk lapunk abban a számában, amelyben a tanfelügyelő és a tanács között ez érdekben lefolyt tanácskozási referáltunk.

Kétségtelen, hogy a gazdasági szakoktatásnak valami módon való rendezése fölöttebb kívánatos nálunk, ahol sajnosan kell látnunk, hogy a körülöttünk fekvő falvak gazdaosztálya is több egészséges érzékkel bír a modern gazdasági berendezkedések iránt, mint a mi gazdaközönségünk. Kétségtelen az is, hogy a gazdasági ismétlő iskolák mindenütt jól beválnak és kitűnően szolgálják a gazdasági ismeretterjesztést.

Nekünk mindamellett némi aggályaink vannak a tanfelügyelő és a tanács között létrejött megállapodások tekintetében és ezeknek az aggályoknak kívánunk ezúttal kifejezést adni.

A Bartha-féle alapítvány egyenesen gazdasági iskola céljaira van rendezve, amely lehet — a szükséghez képest, akár földmivesiskola is. Az alapítvány megfelelő gyümölcsötésével eddig, ugyancsak annak céljaira mint-

egy 10000 korona tőke gyűlt össze, tehát már magában is elég tisztességes összeg ahhoz, hogy valamit kezdeni lehessen vele.

Ha ezt a tőkét most egy gazdasági ismétlő iskola telepítésébe és felszerelésébe fektetjük, ezzel igaz, hogy némi részben megvalósítottuk az alapítványtevők nemes eszméjét, de az is igaz, hogy ezzel a cselekedetünkkel egyidejűleg jó hosszú időre, vagy talán mindenkorra is elűtöttük a várost attól, hogy egy — gazdanépe érdekeinek megfelelő, teljesebb gazdasági képzést adó földmives iskolához jusson és így az alapítvány teljesen a maga rendeltetését szolgálja.

Az az érv, amely a tanfelügyelővel lefolyt tárgyalás során csak egy gazdasági ismétlőiskola létesítése inelllett döntött, hogy t. i. körülöttünk Vásárhelyen, Csabán és Kecskeméten, sőt Nagyszentmiklóson is van már földmives iskola, ezek közvelein — közelében, Szentesen egy ilyennek létesítése tehát nem volna indokolt, legkevésbé sem helytálló. Aki ugyanis a mi földmives iskoláinkat ismeri, jól tudja, hogy azok legfeljebb 30—40 tanuló képesek csak befogadni, az iskolák jórésztében alapítványi helyek vannak, az ezekre történt tanuló létszám elhelyezése után alig-alig jut még néhány tanuló felvételhez és ezek természetesen majdnem kizárólag mind abból a városból, vagy közvetlenül környékéből kerülnek ki, amelyben az illető földmivesiskola van. Így akár Csabán, akár Vásárhelyen, Kecskeméten vagy Nagyszentmiklóson is hiába akarná magát csak tiz szentesi gazdafiú is az ottani földmivesiskolákba felvenetni, semmiképpen be nem juthatnának ezekbe az intézetekbe, azon az egyszerű okon, mert nincsen hely.

Ugyanígy volna ez a szentesi földmivesiskola létesítése esetén is. Itt sem lehetne az intézetet többre, mint 30—40 növendék befogadására berendezni, ez tehát nem veszélyeztetné a közelben levő többi földmives iskola egyikének fenntartását sem, sőt növendékeket sem vonna el tőlük, mert bizony ma Szentestről a gazdafiúk nem igen mennek idegenbe földmivesiskolákba, míg ha ilyen iskola helyben van, bizony lehetne rá számítani, hogy az Szentestről és a megyéből benepesül.

A földmivesiskolák, mint az ezekből kietszik, tisztára a helyi gazdasági szakoktatás érdekeit szolgálják és így is van ez helyben, mert így tölt be az iskola igazán nagy hivatást a gazdasági nevelés terén.

Hát már most azt kérdezzük: a ma talán elérhető kevesebért feláldozzuk-e az alaposabb gazdasági szakoktatásnak inkább megfelelő földmivesiskola jövőjét erőnk szétforgácsolásával, a Bartha-féle alapítvány megcsonkításával?

Részünkről ezt nem látjuk a szentesi gazdasági szakoktatás érdekében levőnek. Nekünk, a földmives-iskolák igaz mivoltának és rendeltetésének teljes ismerése mellett, azon kell lennünk, hogy ez az alapítvány rendeltetése céljaira fordíttassék a maga egészében. És — nyíltan beszélünk — e részben számítunk, mert számítanunk is kell a tanfelügyelő legmesszebb menő támogatására.

Neki fel kell világosítania az illetékes minisztert az itteni helyzetről, arról, hol állunk mi még népoktatásügyünk dolgában is, amely téren még nagy munka, sok áldozathozatal vár reánk. Nyúljon hát karunk alá a miniszter azzal a jóakarattal, melyre ez a magyar város méltó. Nem alamizsnát kérünk, hanem azt, hogy mostoha ne legyen hozzánk a kormány, de teljesítse velünk szemben is a kötelességet.

Itt van egy alapítvány, mely a gazdasági szakoktatást van hivatva szolgálni, melyet az örökhagyó arra rendelt, hogy a város gazdasági iskolát létesítsen a felhasználásával.

Ez az alapítvány igen jelentékeny ugyan, de a cél megvalósításához mégis kevés.

Ezzel az alapítvánnyal felúton a kormány elé megyünk, tegye meg a miniszter az út másik felét, hogy velünk találkozzon, a Bartha-féle alapítvány felhasználásával és a miniszter által nyújtandó állami támogatással, — az alapítványt tevők nemes intenciójának megfelelően felállithassuk Szentesen a földmives-iskolát és ezzel véglegesen, alaposan rendezhessük városunkban a gazdasági szakoktatás kérdését.

Városi közgyűlés.

— 1904. szept. 6. —

Talán azért, mert annak terjesztették híret, hogy — kórháztározatból — ezúttal lefogják venni a napirendről a város jövő évi költségelőrnyozatanak tárgyalását és így az egész közgyűlést el is napolják; — talán más okból, — de bizonyos, hogy viszonylag nagyon kevés városatyja érdeklődött a f. hó 5-iki közgyűlés iránt. Ugyannyira, hogy ennek megnyitáskor alig 30—40-en ültek meg a képviselői urak a székeket és számuk későbbben se emelkedett túl a hatvanon.

Pedig hát fontos események történtek a közigazgatásban és maga a jövő évi költségvetés megállapítása olyan pontja mindenkori tárgysorozatnak, mely kötelességévé tenné minden képviselőnek, hogy — ha egyébkor nem, legalább ennek tárgyalása alkalmakor ott legyen a közgyűlésen.

No de — bár sokat józanodtunk — ez a kijózanodási folyamat még ma sem jutott el oda, hogy többségünk ne inkább a heccet, mint a közérdekű ügyek iránt érdeklődjék; heccre pedig nem lévén semmi kitalás, — természetesen, hogy így a f. h. ö-iki közgyűlés a városatyák nagy részvételestől folyt le, mint itt következik:

Elnök: Mátéffy Ferenc dr. polgármester a közgyűlést, a megjelent képviselők üdvözlésével megnyitva, napirend előtt bejelent, hogy a meehívó kibocsátása után két sürgős ügy érkezett be, melyek folytatásának tárgysorozatára kitűzettek. Ezek egyike, a Vecseri Lajos-féle városi ház arverésen történt eladásáról szóló jelentési — a másik pedig Oroshaza megkeresése az iránt, hogy a város magától ottani Kossuth szobor idejében képviseltesse.

Jelenti továbbá apolgármester, hogy a fogyasztási adóberlet dolgában a főjegyzővel Budapesten járván, azon alkalommal összejötték az oroshaza-szentes-csongrádi vasút előmunkálati engedménycsival, megtudni: miben áll a kérdéses vasút építésének ügye? Az engedménycsikkel történt megbeszélés aipján előterjeszti aztán a polgármester, hogy a vasútépítés a kivitelezés teljesen és véglegesen elő van készítve és megérett; az van csupán hátra, hogy az építést, törvényalkotással, az országgyűlés az engedélyt megadja.

Szentesre és erre az egész vidékre nagyfontosságú érdek, ezt mondja a polgármester, hogy a szűk természet és az ennek folytán várható — ha nem is inséges, de mindenesetre neség megélhetési viszonyokra való tekintettel nagyobb arányú munkával keresethet tudjuk juttatni munkásaink ezreit az ősz, sőt a tél folyamán is. Es miután a vasút engedménycsival a földmunka kivitelét éppen Szentes és Csongrád között kezdenék meg, ahol a legnagyobb töltésesézt kell csinálni, ahol tehát e töltés mielőbbi elkészítése azért is kívánatos, hogy az keelően megüledhessék; miután az a töltésépítés ezer meg ezer munkásnak adna ebben a szűk esztendőben teljes ősz meg téli foglalkozást, a maga részéről kívánatosnak tartja, hogy a vállalkozók ezt a földmunkát mielőbb megkezdhesék.

A képviselőház csak októberben ül ismét össze és nem valószínű, hogy mindjárt annak megnyitására e vasútépítés ügyét intézze el elsőnek. Ellenben köztudomású, hogy a kereskedelemügyi miniszternek jogában áll, indokolt esetekben — vicinális vasútutalakra az ideiglenes építési engedélyt megadni. Erre való tekintettel indítványozta a polgármester, hogy a közgyűlés, a varmegyei hatóság útján — kérelmezze a kereskedelemügyi miniszternél e vasút ideiglenes építési engedélyének kiadását, hívja fel a szomszédos és munkásai révén ugyancsak érdekelt községeket hasonló akcióra, valamint a város országgyűlési képviselőjét ez ügynek a kereskedelemügyi miniszterrel való támogatására, a varmegyei hatóságot pedig kérje fel, hogy a város e kérvényét, soronkívül, elsőként és partolóan terjessze fel a minisztériumhoz.

A közgyűlés a polgármester indítványát egyhangulag elfogadva, az ügy sürgösségére való tekintettel, jegyzőkönyvének e pontját hitelesítettnek jelenti ki.

Napirend előtt Bánfalvi Lajos szíval fel ezután egy vasútügyben. Szóvá teszi nevezetesen, hogy köztudomású szerint a magyar államvasutak igazgatósága a kezelésében lévő vicinális vasutakon el akarja különíteni a személyforgalmat, a motoros személyforgalom behozatalával, a tcherforgalomtól. Ez a terv ma a kivitel stádiumába jutott el és már legközelebb több — az államvasutak kezelésében lévő vicinális meg fogják hozni a motoros üzemi személyforgalmat.

Ügy értesült, hogy ama vicinálisok közt, amelyekben az államvasút igazgatósága ezt a motoros személyforgalmat megkezdni akarja, ott van a tenyő-szentmártoni vasút is, amelyen talán már október 1-én megkezdének a motoros forgalmat és amelyek — értesülése szerint — már meg is küldték volna az erre vonatkozó új menetrendet; ellenben nincs ott sem a szentmárton—szentesi, sem a szentes—vasárhelyi vicinális, hiott ész szerint a tenyő-szentmártonival együtt czekek is meg kellene egyidejűleg kezdeni ezt a motoros forgalmat, miután ez a három vicinális együttvéve képez tulajdonképpen egy egységes olyan vonalszakaszt, mely két vasúti fővonalat kapcsol egymashoz.

Annak kifejtésével, hogy mit jelent Szentes forgalmi érdekeire nézve anyagilag is az, ha a város tulajdonát képező vasúton a motoros személyforgalmat mielőbb behozzák és forgalmi érdekekből milyen fontos az, hogy ez a motoros személyközlekedés Vasárhelyig kiterjesztessék, sürgösségi indítványt tesz arra nézve, utasítsák a tanács, hogy ez iránt haladéktalanul intézzen kérvényt a kereskedelemügyi miniszterhez és ez ügy támogatására, valamint a kérelemhez való csatlakozásra hívja fel Csongrádvarmegyét és a szentes—vasárhelyi vasúti érdekeltiséget is. Előzést kér azért, hogy ezen indítványt, a szabályok szerint, 24 órával előbb írásosan nem nyújtotta be, de ez nem állott módjában, miután csak az előző napon szerzett tudomást ennek az ügynek mielőbbeséről.

Szeder János nemcsak, hogy eltekinteni kíván e fontos ügyről a formáságtól és az indítvány elfogadásával, ezt a tárgyalás alapjait elfogadja, hanem oda is kívánja azt módosítani, hogy ne a tanácsot, de a polgármestert utasítsa a közgyűlés, miszerint haladéktalanul hívja össze ez ügyben a vasúti bizottságot és hívja fel a szentes—vasárhelyi érdekeltiséget vasútügyi bizottságot is, hogy ebben az ügyben Szentesse karöltve járjon el.

Az így kibővült indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadja és az ügy sürgösségére való tekintettel, jegyzőkönyvének ezt a pontját is hitelesítettnek mondja ki.

Ezután következik a napirend, melynek első pontja: az 1905. évi városi költségvetés-irányzat fölött hosszú, fárasztó, tegyük hozzá, meddő vita indult meg azon, hogy azt általánosabban elfogadva, részleteiben tárgyalják e vagy ne?

Ez a vitát, miután Papp László főszámvéző a költségvetést a részletes tárgyalás alapjait elfogadni indítványozta, — Csúcs Lajos nyitotta meg, aki azért óhajította ezúttal a napirendről levetetni a költségvetés tárgyalását, mert abban — úgy mond — olyan tétel is van, mely föllebbezés alatt áll, tehát nem célszerű a költségvetést — a föllebbezés előlde előtt — tárgyalni.

A polgármester — felvilágosításként előterjeszti, hogy a költségvetés tárgyalását a községi törvény határidőhöz köti, ez a határidő pedig most van. Csúcs Lajos valószínűleg a tisztviselő fizetésének a tételére célozva, véli a költségvetés tárgyalását ezúttal a napirendről leveendőnek; — ez nem helyes indok, mert az illető tételről a többségnek jogában van ezt a tételt tetszése szerint módosítani, a nélkül, hogy ezzel a törvényes rendelkezést sértene.

Szeder János, különösen a polgármester jóhis nyilatkozata után nem látja be, miért ne menjen bele a közgyűlés a költségvetés részletes tárgyalásába. Epp ezért nem fogadja el Csúcs Lajos indítványát, hanem tárgyalni kívánja a költségvetést.

Füsti Molnár Lajos csatlakozik Csúcs Lajos indítványához, mert — úgy, mond — a tisztviselő fizetésjavítását becsesempésztek. Erre a kijelentésre nagy felzúdulás támadt és a polgármester erőlyesen rendreutasította Füstit, aki ezután magát mérsékelve, jelentette ki, hogy ő sérteni nem akart; de ha 1894-ben nem volt baj, hogy a képviselőtestület nem tárgyalta le idején a következő évi költségvetést, hát most se lesz az baj.

Bánfalvi Lajos a költségvetés tárgyalása mellett érvel, rámutatva arra, hogy azoknak a mult évöknek a felidézése és fel-

ujtása, melyekre Füsti hivatkozott, nem kívánatos a város érdekében, mert azok bizony nem éppen dicsőítőes éveit Szentes város közléte történetének.

Káta Pál János a költségvetés tárgyalása ellen, Szathmáry Lajos annak tárgyalása mellett szólalt meg fel és miután a polgármester végül — a vitát bezárva, — a felelősség megállapíthatása végett kijelentette, hogy ebben az ügyben névszerinti szavazat fog elrendelni és miután erre az elrendíndítványokat szépen visszavontak, végre egy órai meddő vita után, egyhangú határozattal belemettek a költségvetés részletes tárgyalásába, melynek során a bevételeket az előirányzat szerint állapították meg, a kiadásoknál a tisztviselői mai fizetését állították be az előirányzat szerinti felemelt fizetési tétel helyére és — némi vita után, melyben Kis Zsigmond, Szeder János, Bánfalvi Lajos és — mint indítványozó, a polgármester meg Papp László főszámvéző vettek részt, — beszüntetve a külön iskolaszéki költségvetést, — annak tételét a rendes költségvetés keretébe állították be.

Egyebekben a költségvetés-irányzatot, lényegtelően változtatásokkal, részleteiben is elfogadták.

Ezután megválasztották az 1905. évi városi virilisnek névjegyzékének összeállítására kiküldött bizottság tagjaivá Varga József és Csócs Benjamin képviselőket, elsőkévé Magyari József tanácsnokot.

A orosházi Kossuth-szobornak f. hó 18-iki leleplezési ünnepségére, a város képviselőjeül kiküldték a polgármestert, főjegyzőt és ügyészt, akiket megbízta, hogy a város nevében a szoborra koszorút helyezzenek. Egyben felhívják a községséget, hogy az ünnepély alkalmakor bárki szentesi polgár a küldöttséghez csatlakozhat.

Végül jóváhagytak, hogy a Vecseri Lajos-féle ház nyilvános arverésen 4002 korona vételért adatott el és felhatalmazták a polgármestert, hogy vevővel a szerződést megkösse.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Ujdonságok

Szentes, 1904. szeptember 8.

— **Közrendészet Csongrádon.** A Réti Ferenc által szerkesztett Csongrádi Ujdonságok f. évi 36-ik számában igen érdekes és figyelemre méltó cikk jelent meg a csongrádi közrendészet dolgában. A cikk felpanaszolja, hogy Csongrádon a gazdaközönység mennyire ki van téve a cselédek részéről a zaklatásnak, milyen kevéssé van védve az élet-és vagyonbiztonság és mennyire ki van téve még a hatóság emberei is a legnagyobb veszedelmeknek csavargók és gazemberek részéről. Ennek bizonyosságul felhozza a Karkus-csület, aki belélt Nyiry Gyula szolgabíró ablakán csak azért, mert egy ügyben ez a szolgabíró írta alá az elene kiadott köröz levelet és aki megfenyegette lelévással az összes helyi hatóságokat, ha őt üldözni merészelnék. Felhozza a cikk, hogy Csongrád 24000 lakosa joggal igényelhetné, hogy közrendészeté élén egy főkapitány álljon, hogy a járási tisztviselői kar túl van hivatalos munkával halmozva s a mellett azt követeli, hogy az amúgy is kiszámú községi rendőrség még a bűnügyi nyomozásoknál is segédkezzék, — ami pedig nagyon visszás állapot, mely kedvét szegi a rendőrségnek, míg a közönység inkább panasza sem megy, semhogy azon kellessék bosszankodnia, hogy ügye — munkatorlás miatt hónapokig hever elintézetlen. Mindezekből pedig azt a végső következtetést vonja le a cikkíró, hogy vagy Csongrádnak rendezett tanácsú várossá emelése, vagy az ottani főlzolgabírósnágnál a második szolgabírói állás szervezése érdekében meg

kell hát végre tenni a szükséges lépéseket. Végül felhívja cikkíró a város vezetőit, hogy leghelyesebb lesz, ha ez utóbbi érdekekben közvetlenül a belügyminiszterhez fordulnak kérelemmel. — Hát Csongrádon — a mi tudomásunk szerint is, bizony nem valami épületesek a közrendészeti állapotok és ennek tényleg az az oka, hogy a meglévő hivatalos apparátus, elégtelen volta miatt, legjobb igyekezete dacára sem képes teljesen megfelelni a jogos kívánalmaknak, akkor — szerintünk — a járási főszolgabíró dolga volna, hogy ez iránt illetékes helyen előterjesztéssel éljen.

— **A takarmányzállítási kedvezmény kiterjesztése.** A takarmányhiányra való tekintettel, az erdő- és szalasz takarmányok kedvezményes vasúti szállítása érdekében a kereskedelemügyi miniszter, a szállítási kedvezmény kiterjesztéséről a következő leirattal intézte az összes gazdasági egyletekhez: **A takarmányhiány indokából szalasz- és erdőkarmány-küldeményekre nézve a m. kir. államvasútak vonalán és a pécs-barcsi vasúton engedélyezett rendkívüli viteldíjkedvezményeknek az Ausztriából behozandó illető takarmányküldemények után leendő alkalmazása tárgyában a m. kir. államvasútak igazgatóságához intézett rendeletm. másolatát időszerűen, f. évi július hó 23-án 50659, illetve július hó 28-án, ad 50659. sz. a két leiratotva kapcsán azzal küldöm meg Cinné tudomásul, hogy ezeknél a küldeményeknél az igazolási eljárást épügy hatja végre, mint a hazai állomásokról származó, díjkedvezményben részesülő takarmányküldeményeknél. — E miniszteri leirat szerint tehát ezentúl egyelőre december 31-ig, az Ausztriából hozott sz. a m. államvasútak, vagy a pécs-barcsi vasút vonalán szállított szalasz és erdőkarmány után is kedvezményes díjtételt fizetnek a gazdák, ha erre nézve az igazolványt az illetékes gazdasági egyesület elnökségétől kikérték.**

— **Az iparösszakoktatás reformja.** Az 1904. évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával H i e r o n y m i Károly kereskedelemügyi miniszter több rendbeli nyilatkozatot tett az ipari szakoktatás terén szükséges reformok tárgyában. E reformok egyik legfontosabbja a most kezdődő új tanévvel már életbe is lép. A miniszter ugyanis az oktatás gyakorlatias irányának fokozása érdekében elrendelte, hogy az összes állami ipari iskolák utolsó éve kizárólag a műhelyi oktatás részére tartassék fenn, ugyanekkor az alsóbb évfolyamok elméleti oktatását is csökkentve. Ez új rendszer következtében az ipari szakiskolák tanulóinak gyakorlati tudása, képességése, az illető iparág munkameiben való jártassága lényegesen emelkedni fog és ezentelül a tanulókat már az iskolában beleveleik az életben nélkülözhetetlen szigorú műhelyi rendbe és hozzászoktatják az egész napi műhelyi munkához. Az új tantervet egyidejűleg gondoskodás történik az iskolák műhelyi felszerelésének kellő kiegészítéséről és a gyakorlatból vett, tapasztalt előmunkásoknak és segédeknek az iskolai műhelyekben való alkalmazásáról. Hasonló gyakorlatias célú reformok vétettek tervbe az állami felső ipariskolák műhelyi oktatását illetőleg is. S hogy erre a reformra valóban feltétlen szükség volt már, azt mindenki tudja, aki az eddigi ipari szakoktatás rendszerét ismeri. Az a főbenjáró hibája volt ennek, hogy elmélettel tömte meg a tanoncok fejét és bár magasabb fokú gyakorlati kiképzést is adott,

a mindennapi ipari szükségleteket figyelmen kívül hagyta. Aminek az volt a következtése, hogy az ipari szakiskolák növendékei az iskolából kikerülve, alig bírtak alkalmazást kapni. Ezen fog segíteni a tervbe vett reform.

— **Házszentelés.** A katolikus kör f. hó 4-én, vasárnap szentelte föl ünnepiesen újonnan épült házát, mely a körtagok adozatosságából és kisorsolásra kerülő házrészjegyek árából épült, igen csinosan és tetszetősen. A házszentelés ünnepsége vasárnap délelőtt a katolikus templomban tartott háladó istentisztelettel kezdődött, melyen a misét U l á r István dr. apátplebános, pápai prélatus celebrálta. Istentisztelet után az ünnepelő a kör új házához vonultak, melynek zároköveté ekkor helyezték el ünnepélyesen, beléhelyezve egy okiratot a kör jelenlegi tisztikarának és választmányának neveivel. A zárokövetél után a körhelyiség nagytermébe gyűlékezett a közönség, ahol U l á r István dr. mondott hazafias szellemű és vallási türelemtől áthatott szép beszédet, mely kiemelte, hogy — ha jellege a körnek katolikus-felekezeti is, de az nem a vallási türelmetlenségnek, hanem a testvéries szeretetnek, a hazafias érzés ápolásának akar mindig hajléka lenni. Lelekes éljenzéssel és tapsal fogadta a közönség a szép beszédet, mely után a daloskór énekelte. Déliben társasbéd volt azután a körhelyiségben, melyen mintegy százan vettek részt, köztük természetesen nem katolikusok is. Az ebéd ételrendje kitűnő volt és A r a d y Kálmán, meg H a l á s Jánosné úrnők jó gazdasszony voltak dcscrte, akik annak előállításán fáradoztak, míg akiszolgálást szép leányok teljesítették rendkívüli előzetkénységgel. Természetes, hogy lakomában felköszöntők is hangzottak el, melyek eisejét, melyet a jelenvoitak álla hallgatnak meg, U l á r István mondotta a királyra és a pápára. Utána C i c a t r i c s Lajos dr. alispán szép beszédben üritett poharat U l á r Istvánra, aki a hithűséget, hazaszeretetet, a békesség és vallási türelmet hirdetését és követését olyan szépen egyesíti magában, míg F u t ó Zoltán — általános figyelemmel hallgatott beszédében — a felekezeti békére üritett poharat. Este kicsiny, de kiváló műsori hangverseny után, melyben K a t k i c s Gyuláné úrnő és Berecz Sándor dr. tanár is szerepeltek, kiválóan kiviradtig tartó táncmulatság zárta be a jól sikerült házszentelő ünnepség sorát.

— **Sándorfalva 25 éves jubileuma.** Sándorfalva község előjárósága már hónapok óta készül arra, hogy minél nagyobb lényenyl ünnepelje meg a község alapításának negyedszázados évfordulóját. Az egész vármegye népét érdeklő ünnepélyt október 15-án tartják meg. Az ünnepélyre meghívják a vármegyét, a megyebeli községeket, Szentest, Szeged törvényhatóságát és P a l l a v i c i n i Sándor örgrófot. Az ünnepély végleges rendjét legközelebbi közgyűlésén fogja a község képviselő testülete megállapítani és meghívókat — ehhez képest — e hóvégén küldik szét.

— **5665.** A legrégibb időszámítás tudvelevően a zsidóké, akik a világ teremtésétől, vagy onnan számítják az időt, ahogy az ótestamentum tanítása szerint, isten a világot a semmiből hat nap alatt megteremtette. Ezen időszámítás szerint a f. hó 10-én, szombaton lépünk be a világ teremtésének 5665-ik estendejébe. E napon lesz Tisri hónap első napja, a zsidó újévnek, zsidó polgártársaink egyik legnagyobb ünnepének napja is, me-

lyen — az irás szava szerint — Jehova feltekfeti az emberiség új nagykönyvét a kővitekező estendőre, előre kiszabvan ebben, kit érjen az évben szerencse, boldogság, tisztelt, kit sujtson csapás, betegség, halál, az ő érdeme szerint, ahogy isten jutalmaz vagy büntetni érdemesnek ítélte. A zsidó templomok e napon megtelnek a hívők sokaságával, akik ajtatos imákban vezeklenek és kérik, hogy Jehova kegyes bírójuk legyen az új estendőben.

— **Harminchárom új iskola a megyében.** Évrvő-évre felhangzik a panasz, hogy a tannyak közt nincs elég iskola a tankötelesek befogadására és a tanfelügyelői jelentés még mindig több ezernek mutatja ki a vármegyében nem iskolázó gyermekek számát. Ez az ősz állapot végre talán meg fog most már szűnni pár év alatt, mert értesülésünk szerint a vármegyében nem kevesebb, mint 33 új külterületi állami népiskola létesítését tervezi a közoktatásügyi kormány, mely az iskolák építési terveinek és költségvetésének elkészítésére utasított a szegedi államépítészeti hivatalt. Ezek a tervek el is készültek, sőt miniszterleg jóvá is hagyták már. E szerint Horgoson hét, Öttömös pusztán egy Dorozsmán tizenegy, Csongrádon 10, Kisteleken két, Sándorfalván és Mindszentén szintén 2—2 külterületi állami népiskola épülök; mindegyik 13—14 ezer korona költséggel és 70—80 tanuló befogadására alkalmas méretben. Még ez év őszén megkezdik — a terv szerint — az öttömösi iskola építését, a jövő év tavaszán újabb iskolák építéséhez fognak és 2—3 év alatt valamennyi tervbe vett új iskola építését befejezik. A miniszter arról is értesítette az államépítészeti hivatalt, hogy néhány év múlva az összes megyebeli tanai iskolák az állam kezelésébe mennek át, gondozásuk tehát az államépítészeti hivatal dolga lesz.

— **Két család harca.** A Maróti és a Némét család Dorozsmán régtől hadilábon állanak egymás között. A veszekedés napirenden volt közöttük, 1902. december 24-én pedig, valami földgyűből kifolyólag megvívttak a döntő csatát is, melyben a győzelem a Maróti részen volt, akik az ütközetben nagyobb haderőt vittek és akik Németéket úgy elverték, hogy ezek egyike-másika négy hétig nyomta utána az ágya szalmáját. A veszekedésben férfiak és nők egylegesen vettek részt és természetes, hogy a háborús felek közt a bíróság szolgáltatót végre igazságot, mert az ügy a szegedi törvényszék elé került, melyet két napig foglalkoztatott a két család harca. A két napi törvényszéki tárgyalás f. hó 3-án ért véget azzal, hogy a bíróság — három kivételével, valamennyi vádlottat és értettett elítélte és pedig Maróti Pált 4 havi fogházra és 80 kor. pénzbüntetésre, Maróti Istvánt 3 havi fogházra és 60 korona bírságra, Maróti Sándort és Maróti Vincét ugyanennyire, Maróti Mihályt 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre, V a s Mihályt ugyanennyire, Némét Istvánt 1 havi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre és végül Némét Józsefmet 15 napi elzárásra. Az ítélet ellen valamennyien főlebbezést jelentettek be.

— **Tűzveszedelem.** A f. hó 5-ről 6-ra viradó hajnalon, 3 órákor tűzveszedelem riasztotta fel álmalból a rosnok népet. A tűz a III. tizedben Biró István házában volt, aki közvetlenül annak kitérése előtt kelt útra Csongrádra, úgy, hogy a veszedelem kitérésakor csak a felesége volt otthon. A vészhang kongására a tűzfészekendőkkel nyomban a veszedelem színhelyére vágattak, de az épület ekkor már megmeneti nem lehetett, mert bizony jó késcőkön jeleztek a tüzet az őrtoronyból és így a lakóház teljesen elhamvadt. Az épület egyébként biztosíva volt,

Hogy mi idézte elő a tűzveszedelmet: nem tudni.

— **Gőzhajózás a Tiszán.** A Tisza vizállása a legutóbbi napokban volt esőzések következtében ismét emelkedett és így megszűntek e folyón a hajózási akadályai. Ehhez képest közhírré teszi a magyar folyam- és tengerhajózási társaság igazgatósága, hogy a tiszai menetrendszer hajózási utakat Csongrád és Szeged közt f. hó 5-én, Csongrád és Szolnok közt pedig f. hó 6-án, a személy- és áruforgalom lebonyolítására ismét megnyitja.

— **Lökötés.** A f. hó 7-én viradóra a rajdi Lajosnak néhai Szógi Imre-féle zalaibai bér gazdaságából négy lovat loptak el ismeretlen tettesek, egy fekete mezőhegyesi faj kanca lovat, a nyereg helyén egyfelől N O 15, másfelől magyar korona bélyeggel, egy szürke kancát hátsó jobb combján G bélyeggel, egy fekete kancát, bélyegtelen és egy sarga, bélyegtelen 2 és fél éves kancát. A lovakkal együtt elloptak egy sárgára festett, káros, új vastengelyű kocsi, két lóra való régi, fekete kucso szerszámot és egy piros csikós pokrócszorított kendőt. A káros jelentése folytán a rendőrhatalóság széles alapon indította meg a nyomozást a tettesek kézrekerítésére és körözvényt bocsátott ki.

— **Őszi országos vásárunk f. hó 17—18 és 19-én lesz,** az első napon a jószágvásárral, melyre vézmentes helyekről mindenféle lábasjószág, tehát sertés is szabadon felhajtható.

— **Villámsújtott juhász.** Csanytelekről jelentik, hogy Tömörkényi határában f. hó 1-én egy embert agyonsújtott a villám. Szeri Pál tömörkényi juhász a juhotak legeltette, amikor nagy mennyű dörgés és villámlás között megeredt az eső. A juhász egy fa alá menekült, de veszté, mert a villám lecsapott a fába és Szerit agyonsújtotta.

Színház.

Négy színházi estről, vagy, helyesebben, csak háromról számolunk be e helyen, mert az egyik estén, hétfőn zónaelőadás volt.

Szombaton új operett, a »Makrancos hölgyek« került bemutatásra, mely az egész énekes személyzetet foglalkoztatta és Solti Vilmának (Cipris) ismét alkalmat adott arra, hogy csengő hangjával, kitűnő iskolájával és ügyes játékával a közönséget meggyőzze arról, hogy ő az operett előadások oszlopa, de arról is, hogy az operett-személyzet mögötte áll a drámainak. Hanganyag tekintetében nem lehet kifogásunk a társulat énekes erői ellen, de ami az operett élettető elemét képezi, a fűrgesség, a mozgékonyosság, a modulátok ritmusa, a temperamentum, mindebben fogyatkozást látunk. Nem panaszképpen hozzuk ezt fel, mert mintek egy jó drámai előadás inkább gyönyörködtet; hanem, hogy a társulat énekes személyzetét buzdítsuk. A »Makrancos hölgyek« szövege különben banális és zenéje jóval különb a zövegénél. A szereplők közül Solti Vilman kívül, akinek egy szóját meg kellett ismételnie, Szalay Vilma (Leisztrata), Kovács (Temisztoklesz), Perényi (Plautias), B. Szűcs Margit (Bachis), Balogh (Nikiasz) és Madas (Nupliasz) tündek ki. Gáspár Anna fűrges kis Amor, P. Nagy Linda jeles massző volt. A kar és énekkar jól hatott közre a játék összhanghoz.

Vasárnap új népszimű. A Dankó Pista, a korán elhalt kitűnő népdalköltő »Cigány szerelmek«-je került színré, szépen feltűrt előt. Nem sérültunk Dankó Pista emlékére, ha megírjuk, hogy népsziműve, mint színdarab, gyenge alkotás, hiszen ő nem is ezen a téren aratta a babérokat. És nem kériünk Szalay Vilma (Marsca) sem, ha megmondjuk, hogy ezen fellépéstől itélve, inkább helyénvalónak tartjuk őt a népszimű népi énekes alakjainak személyesítőjeként, mint az operettekben. A népdalokat gyűjtő

hatásán, sok érzelmi interpretálja és játéka is helyesen illeszkedik bele a népi keretbe. Mellette igen jók voltak: Balogh (Tollas), P. Nagy Linda (Dadó) Szacsicsy Gilbert (Darázs Etel), Kovács (Dudri), és helyes kis cigányfű B. Balogh B. (Lajoska); Krassnaya (Lajos) nem élte magát bele a népi keretbe, ami a játék komolyságának rovására esett. Jó cigányzenés volt Acs (Kacsari) és jeles cimbalmos Madas (Csicsó) aki-ért kár, hogy a szavakból vagy egy szótogat, vagy legalább egy betűt bizonyosan lenyel, annak kimondása közben, mert jeles kvalitású színész volna, aki sokra viheti, ha az értelem beszédre rászokik.

Hétfőn zónaelőadásban a »Boszorkányvár« operettét ismételték, elég jól látogatott hat előt.

Kedden drámai újdonság, Eche-garay világhírű drámája, a »Halalos csendő« került színré, a fő női szerepben Geröfy Ilonával (Angusztias), aki mindvégig középpontjában van a drámai cselekménynek, mely idegeink minden szálát szinte túlfeszíti érdekes voltával és figyelmünket mindvégig lebilincselve, érdeklődésünket ébren tartja.

Az újkori drámaírások kétségen kívül egyik legnehezebben megjatszható, a színésznők fizikai erejét is rendkívüli mértékben igénybe vevő, tehát legfárasztóbb női szerepe is Angusztiasé, ez a tiszta szeplőtlen lélek, akiben az író hatalmas költői szárnyalással glorifikálja és egyéníti meg a gyermeki szeretetet. Egy szűzista leány, aki eldobja magát egy élet minden örömet, gyönyörűségét, el a legbecsebb kincsét a női szívré: a szerelem és a közbeesülést, hogy anyja becsületét talajdon apja és a világ előtt tisztának megővja; és leány, aki attól a perctől kezdve, ahogy ezt a súlyos szerepet az életnek magára vette, hősies lélekkel, meg nem ingova hordja, viseli a mártírság keserves keresztjét: ez Angusztias és ezt a nagyszabású, hatalmas koncepciójú szerepet játszotta Geröfy Ilona. Nem szeretünk superlatívusokat használni, nem is állítjuk sem azt, hogy Geröfi ebben a szerepben tökéleteset nyújtott, sem azt, hogy fizikuma ennek a szerepnek rendkívüli drámai effektusokban bővelkedő evolúciót teljesen ősi éri. De egy bizonyos és ezt azok, akik Geröfit keddi szerepében látták, veük elismerni kénytelenek, hogy hozzá fogható intelligenciájú és fegyelmzettésgű drámai szende az utolsó 15 estendőben nem játszott a szentesi színpadon. Játékában nincs semmi pöz, semmi modorosság, hangja nem színfalhasogató, dikciója nélkülöz az alaphozst és érzelmei nem nyilatkoznak meg ijesztő színteremtésben, sem fájdalomnak kitörései disszonans rikoltozásban. Emulatos ökonómiaival osztja meg hangjának skáláját, hogy kitartson ez a nyitja annak, hogy játéka el nem lankad, hogy a hatást mindvégig fokozni képes. Jeles kvalitása drámai színész, akinek szép jövőt merünk tövises pályáján jósolni. A közönség méltán tapsolta meg frenetikusán nyílt színré is a játékát. Kitűnő partnere volt Krassnaya (Raimondo), akiben szintén minden kvalitás megvan ahhoz, hogy magát az első sorába küzdje fel és mesteri kabinetalak Kovács öreg tábornoka. A többi szereplő szintén mind megallta a helyét és az előadás összjáték dolgában is kiváló sikerű volt.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« augusztus 28-ik száma 84 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Szent László király leányának sir-eleke és bazilikája Bizáncban« (képekkel) dr. Récei Viktortól. — »Szétontott krónikák« Mikszáth Kálmán elbeszélései (Hegedűs László rajzaival). — »A birsi vándorforrás«. Regény. Irta Nagy Endre (Richter Aurél rajzaival). — »A varág«. Orsz regény. Fordította Ambro-zovics Dezső (képekkel). — »Port-Artúr (képpel). — »Egy hajdan híres legényhez«. Költemény Bárd Miklóstól. — »Képek az orosz-japán háborúból« Withoff tengernagy arcképpel és képekkel Port-Artúr ostromáról). — »Régi városi

élete. — »Lukács Béla szobra Zeináné (képekkel Gárdos Aladár szobornívű utáni). — »Gyöngyös égése« (képekkel a gyönyörű tűz-vészről). — »Kiállítások a vidéken« (képekkel a hódmezővásárhelyi és soproni kiállításokról). — »A nemzetközi tüzoltó kongresszus« (képekkel). — »A gyorskocsitól a gyorsvonatig« (képekkel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték Képtalány, Egyveleg stb, rendes heti rovatok.

A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Politikai Újdonságok«-kal és »Világkörükel«-vel együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-4. szam). Ugyanitt megrendelhető a »Képes Nép«-re a legolcsóbb újság a magyar nép számára, jélévre 2 kor. 40 fillér.

Közgazdaság.

Szentes, 1904. szept. 7.

A gabona üzlet a hét eleje óta kissé megelénkült, az árak ismét emelkedő irányzatúak és így úgy az eladási, mint a vételkedv kedvezőbb, mint a múlt hét végén volt. Folyó hó 7-én a helyi piaci árak a következők:

Búza	métermázsája	9 frt. 80 kr.
Arpa	, ,	7 , 50 ,
Zab	, ,	7 , — ,
Kukorica	, ,	7 , 50 ,

Az árak tehát a helyi piacon is emelkedtek valamelyest.

Felolcsorítókészítő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Társzerkesztő: **MATEFFY LÁSZLÓ**
Kiadótalajdonos: »Szentes és Vidék« könyvnyomda

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy jelenlegi itt tartózkodásom ideje alatt terrors és beton munkák elkészítését a legkedvezőbb árral elvállalom.

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását. Tudakozódni lehet az újonnan készült csendőrlaktányában.

Mély tisztelettel:
ifj. Molnár Bálint
vállalkozó.

50 évi siker!

Eszéki
ARCZENŐCS
és eszéki
SALVATOR SZAPPAN

eltávolítja a szeplőt, máj-foltot és a bőr összes tisztálanságát

Valódi csakis a
DIENES J. C. „SALVATOR»
gyógylárából

ESZÉKEN FELSŐVÁROS

1 tégely eszéki arckenőcs ára : 70 fill. és 1 kor
1 drb. Salvator-szappan " 1 korona
1 tégely közü paszta " 1 " 20 fillér.
Lyoni rizzpor kis doboz 1 kor. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikke mentek minden ártalmas alkatrészek-től és megfelelnek tökéletesen a 71.012 számú B. rendeletnek.

10-6

Főraktár BUDAPESTEN:

TÖRÖK JOZSEF

gyógyszerész

V. Király-utca 12 és Andrássy-út 29.